Täysistunto

Torstai 19.11.2026 klo 16.00—21.43

17. Hallituksen esitys eduskunnalle kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 161/2026 vp
Toimenpidealoite TPA 15/2023 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 32/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 32/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Esittelee hallintovaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Peltokangas. Olkaa hyvä.

Keskustelu

20.41 **Mauri Peltokangas ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutoksia niin sanottuun tutkija- ja opiskelijalakiin, jossa säädetään muun muassa opiskelun perusteella myönnettävistä oleskeluluvista.

Esityksessä ehdotetaan, että perheenyhdistäminen edellyttää jatkossa perheenkokoajana toimivalta opiskelijalta vähintään yhden vuoden asumisaikaa Suomessa ennen kuin hänen perheenjäsenensä voi hakea oleskelulupaa perhesiteen perusteella. Muutoksen arvioidaan vähentävän etuusmenoja noin 11 miljoonalla eurolla, kun perheenyhdistäminen ei ole mahdollista perheenkokoajan ensimmäisen opiskeluvuoden aikana.

Lisäksi opinnoissa vaadittava riittävä kielitaito säädetään opiskelijan oleskeluluvan myöntämisen edellytykseksi. Myös ulkomaalaislain yleisten hakemuksen hylkäämisperusteiden ja oleskeluluvan peruuttamisperusteiden soveltamista opiskelijoihin laajennetaan. Opiskelijoiden perheenjäsenten oleskelulupahakemuksiin sovelletaan jatkossa ulkomaalaislaissa säädettyä yhdeksän kuukauden enimmäiskäsittelyaikaa.

Ehdotettujen muutosten taustalla on niin sanottu haavoittuvuusselvitys, jossa on havaittu muun muassa ulkomaalaisten opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä toimeentulovaikeuksia, puutteelliseen kielitaitoon liittyviä ongelmia sekä viitteitä maahantulosäännösten kiertämisestä. Ehdotetun sääntelyn tavoitteena on varmistaa, että opiskeluperusteinen maahanmuutto on hallittua, kestävää ja vastuullista. Samalla torjutaan opiskelijoiden ja heidän perheidensä haavoittuvaa asemaa, ehkäistään väärinkäytöksiä sekä vähennetään tilanteita, joissa Suomeen tullaan puutteellisin edellytyksin tai epärealistisin odotuksin.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta pitää esityksen tavoitteita kannatettavina. Valiokunta kuitenkin toteaa, ettei opiskelijoiden toimeentuloon ja hyväksikäyttöön liittyviin riskeihin voida tehokkaasti puuttua pelkästään ulkomaalaislainsäädännöllä, vaan muitakin

toimenpiteitä tarvitaan. Valiokunta painottaa etenkin riittävän tehokasta puuttumista ulkomailla vilpillisesti toimivien agenttien toimintaan ja opiskelijarekrytoinnin eettisten toimintatapojen kehittämistä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomeen hakeutuvilla opiskelijoilla on realistinen käsitys opiskelusta, elinkustannuksista ja työllistymismahdollisuuksista Suomessa. Tämä edellyttää sitä, että oikeaa tietoa on saatavilla riittävästi.

Valiokunta toteaa, että viime vuosina on tehty useita muutoksia, jotka vaikuttavat opiskelijoiden maahantuloon ja maassa oleskeluun. Valiokunta pitää perusteltuna, että kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta on tarkoitus arvioida, miten sääntely kokonaisuudessaan vaikuttaa opiskelijoiden hakeutumiseen Suomeen opiskelemaan ja erityisesti opiskelijoiden toimeentuloon. Valiokunta käsittelee mietinnössään opiskelijoilta edellytettävän toimeentulon tasoa.

Arvoisa puhemies! Laissa ei määritellä euromääräistä rajaa toimeentuloedellytyksen täyttymiselle, vaan se määritellään suuntaa-antavasti Maahanmuuttoviraston soveltamisohjeessa. Jatkossa turvattua toimeentuloa koskevan edellytyksen täyttymisen arvioimiseen käytettävästä euromäärästä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Opiskelijan toimeentulon katsotaan olevan turvattu, kun hänen käytössään on vähintään 800 euroa kuukaudessa. Opiskelijan tulee lain mukaan esittää selvitys turvatusta toimeentulosta ensimmäiseksi vuodeksi, mikä tarkoittaa sitä, että hänellä tulee olla käytössään 9 600 euroa elinkustannusten kattamiseksi.

Useat valiokunnan kuulemat asiantuntijat ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että hallituksen esityksen valmistelun aikana on arvioitu, että nykyinen 800 euron taso on riittämätön opiskelijan toimeentuloon Suomessa. Vaadittavaan toimeentulon tasoon ei ehdoteta muutoksia, mikä tarkoittaa sitä, että opiskelijalla tulisi jatkossakin olla toimeentuloa varten varoja vähintään tuo 800 euroa kuukaudessa. Valiokunta pitää tärkeänä, että vaadittavaa toimeentulon tasoa tarkistetaan, jos ilmenee, että nykyinen taso ei riitä elinkustannusten kattamiseen.

Arvoisa puhemies! Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä mietinnöstä ilmenevin huomautuksin ja muutosehdotuksin. Valiokunta on tehnyt lakiehdotukseen tiettyjä sääntelyä selkeyttäviä muutoksia. Mietintöön jätettiin yksi vastalause. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keskisarja, olkaa hyvä.

20.46 **Teemu Keskisarja ps:** Arvoisa puhemies! Kansainvälistymiskiimainen kutsuhuuto, se ääni pääsi ilmoille 2020-luvun alussa: opintie auki taivasta myöten koko maailmalle ja eritoten kolmannelle maailmalle. Yhtäkkiä yleisiä ulkolaisopiskelijoiden kansallisuuksia Suomessa olivat Bangladesh, Nigeria, Nepal, Pakistan, Vietnam, Venäjä, Sri Lanka, Kiina. Kehitysmaita ja vihollismaita, vähintäänkin kaukomaita, ei ystävällisiä naapureita, ei lännen sivistysmaita, joiden kanssa oli opiskelijavaihdon perinne, siis suomalaisten vastavuoroista opiskelua Wittenbergissä, Uppsalassa, Oxfordissa. Se oli kaunista kansainvälistymistä.

Mielihyvin ikkunat auki Eurooppaan, mutta ei takaovea auki Afrikkaan ja Aasiaan. Siitä lävestä kotouttamisteollisuus ja yksityiset huijarit viekoittelivat Suomeen kymmeniätuhansia opiskeluperäisiä ihmisiä. En todellakaan vihaa ja halveksi heitä, ainoastaan säälin. Miten ihmeessä ihmispoloisilla slummeista, riisipelloilta, viidakoista, mutamajoista tai keskiluokankaan kehitysmaista oli varaa Aalto-yliopistoon tai Metropolia Ammattikor-

keakouluun? No, siten ihmeessä, että Marinin hallitus lupasi ilmaiset opinnot ja oleskelulupien lisäksi perheenyhdistämisen sekä sukulaisten tuet ja etuudet.

Arvoisa puhemies! Kansanedustelu toisinaan turhauttaa minua, pahastikin. Ehkä persuilumme on aivan perähikiästä, mutta Hikiä on hyvä kylä Hämeessä. Juuri hikiäläisten hyväksi me täällä hikoilemme, ja joskus, edes harvoin, saamme jotain kouriintuntuvaa aikaiseksi. Säädimme EU:n ulkopuolisten lukukausimaksut, ja nyt asetamme esteet oleskeluun. Hyvä, mutta kaiketi sekin on tuhoon tuomittua. Huutaminen edellisellä kaudella oli laitasosiaalidemokraattien päähänpisto. Suun aukaiseminen kesti vain hetken, ja suukapulan laittaminen on kestänyt meiltä kolme ja puoli vuotta. Todennäköisesti turhaa. Vaalien jälkeen 2027 ehkä taas, Hikiästä viis, jälleen kajahtaa kansainvälistymiskiimainen kutsuhuuto.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

20.49 **Heikki Autto kok:** Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpon hallitus on tehnyt Suomen maahanmuuttopolitiikkaan monia maltillisia muutoksia, joilla on yleisinhimillinen tarkoitus suojella ihmisiä joutumasta erilaisen hyväksikäytön kohteeksi joko niin, että esimerkiksi pahaa tahtova valtiollinen toimija näkisi välineellistetyssä maahantulossa keinon horjuttaa yhteiskuntaamme ja turvallisuuttamme ja siksi kävisi jossain maailmankolkassa lanaamassa ihmisten kodit, niin että saisi käyttövoimaa tähän välineellistämistarkoitukseen, tai inhimillistä politiikkaa on tehty ihmisten suojelemiseksi siltä, että on joko puhtaan rikollisen toiminnan seurauksena väärinkäytetty tai sitten vain katteettomin lupauksin Suomeen houkuteltu. Esimerkiksi tämän mietinnön kohteena olevan asian, Suomeen suuntautuvan kansainvälisen opiskelun, kautta henkilöt ovat joutuneet Suomessa huonoon asemaan.

On tärkeää, että henkilö, joka tulee Suomeen, tulee tänne realistisin odotuksin, pystyy täällä huolehtimaan sekä itsestään että tilanteessa, jossa hänellä on myös läheisiä ihmisiä täällä, läheisistään. Näin ollen tämä hallintovaliokunnan mietintö ja sen pohjana oleva hallituksen esitys on mielestäni tärkeä parannus ylipäätään Suomen maahanmuuttopolitiikan linjassa. Siitä tulee realistisempi ja monella tapaa inhimillisempi. On myös tärkeää, että olemme jatkuvasti linjassa muiden Pohjoismaiden kanssa ja totta kai EU-kumppaneidemmekin kanssa, niin että emme ole altistamassa ihmisiä sellaiselle tilanteelle, että Suomeen kohdistuisi esimerkiksi sellaisia vetovoimatekijöitä, joihin perustuen sitten vaikkapa rikolliset tahot tai vilpillisesti toimivat tahot pääsisivät ihmisiä käyttämään hyväkseen, ihmisiä, joilla sinänsä on vilpitön toive päästä elämään parempaa elämää tänne Pohjolaan, maahan, jota YK:kin arvioi vuodesta toiseen maailman onnellisimmaksi maaksi. Eli on tärkeää, että pääministeri Orpon hallituksen toimin huolehdimme siitä, että Suomi on onnellinen maa ja ne, jotka tänne tulevat, voivat tulla tänne tekemään töitä osana suomalaista yhteiskuntaa ja ottavat paikkansa tästä yhteiskunnasta. Ne, jotka eivät niin halua toimia, eivät tietenkään tänne tule, ja kukaan ei myöskään joudu sitten väärin odotuksin tai väärin perustein kenenkään hyväksikäyttämänä Suomeen tulemaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

20.52 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitän valiokunnan puheenjohtaja Peltokangasta asian erinomaisesta esittelystä, ja kiitän myös tätä meidän yhteistä hallitus-

ta, että me ollaan laittamassa näitä asioita maahantulijoiden suhteen semmoiseen järjestykseen, niin kuin niiden pitää ollakin. Nyt käsitellään opiskelijoiden tänne tulemista eli maahanmuuttoa ja sitä, että heillä on toimeentuloedellytykset ja he voivat täällä olla ja elää, ettei tarvitse olla sosiaaliturvan varassa. Tämä on tärkeä linjaus.

Suomi tarvitsee kansainvälisiä osaajia, tutkijoita ja opiskelijoita. Samalla meidän on huolehdittava siitä, että maahanmuutto on hallittua, vastuullista ja turvallista. Suomen tulee olla maa, jossa säännöt ovat kaikille selvät ja niitä noudatetaan, ja niiden pitää olla väellä tiedossa jo etukäteen. Maahantulijoilla on oltava riittävä toimeentulo, jolla pystyy tulemaan toimeen ja opiskelemaan rauhassa ja turvallisesti Suomessa.

Kannatan vahvasti tätä esitystä, ja valiokunnan käsittelyn jälkeen se on vielä parempi. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

20.54 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Peltokangas hyvin esitteli mietinnön. Toteaisin tästä sen, että käytännön kokemus on osoittanut, että tämä opiskelijoiden perheenjäsenten tulo heti ensimmäisenä vuonna on ollut sillä tavalla liian nopeaa, että kun he ovat tuolta kolmannesta maasta tulleet, he eivät tiedä, millä kustannustasolla täällä eletään. Sinänsä on hyvä, että nyt tämä raja tuodaan tähän vuoteen ja opiskelija pääsee näkemään itse ensin, mikä on kustannustaso ja onko täällä perheenjäsenillä elämispaikka. Siinä mielessä tämä on aika luonteva raja. Kun meillä on joissain muissa maahantulokohdissa kahden vuoden määräaika, niin tässä nyt on vuoden, ja mielestäni tässä on perusteltua pitää se näin.

Tässähän vielä tämä 800 euron tuloraja kuukaudessa on aika tiukka ja niukka raja, koska sillä Suomessa ei oikein kunnolla elä, koska kustannustaso on meillä korkeampi. Tämä varmasti yllättää monet opiskelijat, jotka tulevat tuolta kolmansista maista. Siinä mielessä täällä mietinnössäkin pohditaan jo korkeampaakin rajaa. Näenkin hyvänä, että asetuksen taakse menee sitten tämä rajan määrittely ja voidaan arvioida sitä aina tapauskohtaisesti. Siinä mielessä tämä on hyvä asia.

Arvoisa puhemies! Tämä on myöskin sellainen asia, joka on näkynyt esimerkiksi tuolla Tampereella, kun maahan muuttaneiden opiskelijoitten perheenjäseniä ja opiskelijoita on ruokajonoissa ollut, kun he eivät ole tienneet oikein, millä tasolla täällä eletään, ja se on näkynyt siellä.

Toinen asia, joka liittyy tähän laveammin: Meillä on täällä alustataloudesta myös ollut tänään keskustelua, ja nyt ne henkilöt, jotka alustataloudessa työskentelevät lähetteinä ja muina, ovat aika paljon opiskelijataustaisia henkilöitä myöskin, jotka työllistävät itseään, koska tämä raja on niin matala. He hakevat lisätuloja, ja alustatyössä on erittäin paljon niitä ihmisiä. Sitten myös rakennuksilla on havaittu semmoisissa avustavissa töissä. Tavallaan tämä ei ole tämän idea ja tarkoitus, että tulee opiskelemaan ja sitten tekee näitä suomalaisia töitä täällä laveammin työlupa-asioitten kautta. Ymmärrän tämän, että lisätuloja hankitaan eri tavoilla, ja alustatyö on ollut yksi hyvä esimerkki, missä heitä paljon on.

Sinänsä näen tämän tervetulleena rajauksena, ja on hyvä, että opiskelijoita tulee, ja toivotaan, että he oppivat kielen täällä ja sitten kotoutuvat tänne, koska jos he tulevat opiskelun kautta kotoutumaan, niin se on meille erittäin tärkeä asia. Silloin me saadaan ammattitaitoinen ihminen tänne Suomeen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2026 vp

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 161/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.